

Notatka z czwartego dnia warsztatów dla przedstawicieli ombudsmanów Państw Partnerstwa Wschodniego

WOLNOŚCI OD TORTUR I PONIŻAJĄCEGO TRAKTOWANIA

25 października 2009 r.

Tematyka czwartego dnia warsztatów (25 października 2009 r.) dla przedstawicieli ombudsmanów Państw Partnerstwa Wschodniego: „Stan przestrzegania praw i wolności człowieka w państwach objętych programem Partnerstwa Wschodniego. Analiza sytuacji i próba wskazania najważniejszych problemów z punktu widzenia urzędu ombudsmana”, jakie odbyły się w Natolinie w ramach „Projektu współpracy ombudsmanów państw Partnerstwa Wschodniego Unii Europejskiej”, dotyczyła zapobiegania torturom oraz innym okrutnym, nieludzkim lub poniżającym formom traktowania albo karania. Problematyka ta jest ściśle związana z wykonywaniem przez Rzecznika Praw Obywatelskich zadań Krajowego Mechanizmu Prewencji. Stąd w referacie prowadzącym, dr Janusz Zagórski – dyrektor Zespołu Prawa Karnego Wykonawczego w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich, przedstawił proces wyznaczenie polskiego Ombudsmana do pełnienia tej roli oraz zasady wykonywania przez Niego funkcji Mechanizmu. Ponadto, p. Ewa Dawidziuk – pełniąca obowiązki Zastępcy Dyrektora Zespołu Prawa Karnego Wykonawczego, zwróciła uwagę na dotychczasowe efekty działalności Krajowego Mechanizmu Prewencji w Polsce oraz stwierdzone nieprawidłowości w poszczególnych typach miejsc zatrzymań, objętych wizytacjami prewencyjnymi w świetle Protokołu fakultatywnego do Konwencji ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania (OPCAT).

W dalszej części warsztatów, przedstawiciele ombudsmanów z Gruzji, Republiki Mołdowy oraz Azerbejdżanu, zaprezentowali jak w ich krajach przedstawia się działalność krajowych mechanizmów prewencji. We wszystkich z nich zadania te, podobnie jak w Polsce, wykonuje urząd Ombudsmana, przy czym w Republice

Mołdowy czyni to wspólnie z Radą Konsultacyjną, składającą się z 12 reprezentantów grup społecznych i niezależnych ekspertów.

Z przedstawionych przez uczestników warsztatów informacji wynika, że w reprezentowanych przez nich państwach odnotowano pewne przypadki nadużywania siły przez policję oraz służby specjalne. W miejscach zatrzymań panuje często przeludnienie, a warunki sanitarne zagrażają życiu i zdrowiu osób tam przetrzymywanych. Więźniowie są zmuszani do pracy w skrajnie trudnych warunkach, są bici i poddawani przemocy psychicznej. Odnotowano wiele przypadków stosowania tortur wobec zatrzymanych, w tym w celu wydobycia zeznań. Stąd krajowe mechanizmy prewencji są najskuteczniejszym środkiem zapobiegającym niedozwolonym formom traktowania osób pozbawionych wolności. Jednocześnie przedstawiciele Azerbejdżanu, Gruzji oraz Republiki Mołdowy wskazali na problemy w funkcjonowaniu mechanizmów w ich krajach oraz potrzebę wymiany doświadczeń w tym względzie na forum międzynarodowym.

Uczestnicy zaproponowali zorganizowanie wizyt studyjnych we wszystkich państwach Partnerstwa Wschodniego, poświęconych między innymi problematyce krajowego mechanizmu prewencji.